

פרשת וארא

(ע"פ הרב מרדכי קמינצקי)

בעלילת פרשת השבוע, ישנם שני פסוקים שנראים לכאורה כמיותרים. התורה מציגה שוב את משה ואהרן בעת שהם מתגלים כמנהיגי כלל ישראל, והיא מפרטת את ייחוסם. כשהיא עוקבת אחרי אבותיהם, התורה מונה את תולדות כל השבטים, ומתחילה בבכור, ראובן. כשהיא מגיעה לעמרם, נכדו של לוי, התורה מספרת שהוא נישא ליוכבד דודתו, אמם של משה ואהרן. היא ממשיכה עם אשתו של אהרן, זרעו ויחידים אחרים משבט לוי. ואז התורה מפסיקה את הרשימה. על שאר השבטים יסופר מאוחר יותר. אולם התורה חוזרת על משה ואהרן בשני פסוקים: "הוא אֶהְרֹן וּמֹשֶׁה, אֲשֶׁר אָמַר ה' לָהֶם, הוֹצִיאוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל צְבָאָתָם. הֵם הַמְדַּבְּרִים אֶל פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהוֹצִיֵּא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן" (שמות, ו, כו-כוז). אנחנו מדברים על משה ואהרן! האם לא כל אחד שקורא את התורה יודע שמשה ואהרן הם שהוציאו את בני ישראל מארץ מצרים? פרטי פגישותיהם עם פרעה, מלך מצרים, מתוארים בשלוש הפרשיות הראשונות של ספר שמות. ואם כן, מדוע צריכה התורה לספר לנו בשני פסוקים תמציתיים שמשה ואהרן הם אלה שה' שלח אותם למשימה, ושזה אותו צמד שאמר לפרעה לשלוח את בני ישראל לחופשי?

ר' חיים מצנז היה פעם מהלך ברחובות של שטייטל (עיירה) קטן עם השמש שלו. לפתע, הוא עצר לפני ביתו של יהודי פשוט. "אני מרגיש כאן רוחניות מיוחדת. אני רוצה להתעכב קצת בבית הזה".

השמש דפק על הדלת. כשהיא נפתחה, הרבי צעק, "יש כאן ריח שיכול להיות רק ריח של גן עדן. הוא מתוק וטהור. הואיל נא להגיד לי מנין הריח הזה".

היהודי הפשוט לא ידע מה להשיב, אבל הרשה לרבי לשוטט חופשי במגוריו הדלים, ולפתוח כל דלת שיבחר. "מה יש בארון הזה? הקדושה נובעת מתוכו." האיש היסס לפתוח את הדלת, אבל הרבי לחץ עליו. האיש פתח את הדלת, ובפנים היו תלויים בגדי כומר! הרבי שוב פנה אל בעל הבית ושאל אותו: "תגיד לי, מה עושה יהודי קדוש עם בגדים כאלה?"

היהודי המסכן סיפר לו את הסיפור: "לפני שנים, התבקשתי לאסוף כספים עבור משפחה שנזרקה לכלא על ידי הפריץ, כי לא הצליחו לשלם את דמי השכירות. הרבי שלי ביקש

ממני לקבץ תרומות, והסכמתי מיד. סוף כל סוף, חשבתי, עם ברכות הרבי, יהיה זה דבר קל. כל אחד ירצה לתת יד להצלת משפחה יהודיה. מתברר שטעיתי. לכל אחד בעיירה הייתה סיבה טובה כדי לא לתת. המועד הסופי התקרב, ולא נותרה לי ברירה אלא לגשת ליהודי העשיר ביותר בעיר, שהיה ידוע בשנאתו לחסידים. "האיש אמר לי שהוא ייתן את מלוא הסכום באותו יום, בתנאי אחד. עלי להסתובב בכל העיר, לבוש בגדי כומר, כשאני שר תהילים בלשון הקודש ומבקש צדקה בידיי. בסוף היום, הוא ישלם את הכופר.

עשיתי מה שנתבקשתי לעשות, כשקבוצת חברים של האיש העשיר הסתובבו סביבי ואחרי, לעגו וצחקו ממני בכל מקום שהלכתי. קבלתי את הכסף, אבל את הגלימה שנתן לי, מעולם לא החזרתי לו.

הרבי הסתובב ואמר, "כן! הבגדים האלה באמת קדושים. הם מקור הרוחניות שהרחתי." האגדה מוסיפה לספר שהרבי אמר לאיש להיקבר בבגדים האלה.

התורה מסכמת את המשימה והתפקיד של משה ואהרן בשני פסוקים. הם אלה שנשלחו בהתלהבות לגאול את בני ישראל. עם זאת מאשרת התורה שהם האנשים שהתעסקו עם פרעה, המלך שהתלוצץ איתם באומרו, "מי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ" (שמות ה, ב). הם אלה שפרעה איים עליהם "אַל תִּסָּף רְאוֹת פָּנַי כִּי בְיוֹם רְאִיתְךָ פָּנַי תָּמוּת" (שמות י, כז). אבל הם לא נסוגו. הם סבלו את האיומים, את ההשפלות, את הספקנות ואת הכישלונות באומץ ובגבורה. אנחנו יכולים לזכור אותם כמי שהתבקשו להוציא את בני ישראל ממצרים, אבל התורה מזכירה לנו בפסוק הבא, שאסור לנו לשכוח אי פעם את התהליך הקשה שהוביל להישגים הכבירים. כי, כדי לבצע את מה שה' דורש, צריכים גם להיות מוכנים לשמוע את פרעה. בשני הפסוקים המנוגדים, התורה מלמדת אותנו שלעיתים קרובות, אם אין אומץ, אין תהילה....